

Göran Högglund: Almedalstal 2005

Talare

Göran Högglund
Partiledare

Datum

3 juli 2005

Plats

Visby, Gotland

Ärade åhörare!

Det är härligt med sommar. Det är härligt att få inleda den här Almedalsveckan. Att få förena sommar och samhällsliv. Puls och politik. Sol och seminarier. Jag ser fram emot en efterlängtdad ledighet. Men ännu mer ser jag ser fram emot höstens utmaningar. Att få fortsätta lägga grunden för ett regeringsskifte. Jag trivs i Allians för Sverige. Och jag vet att många medborgare trivs med vårt samarbete. Att vi vågar se problemen – och möjligheterna. Att vi har en vilja och en vision. Vi är inte ett parti, utan fyra olika. Med mycket som förenar och en del som skiljer. En fråga som skiljer, men där jag tror att det går att komma överens är energipolitiken. Jag har därför föreslagit en kompromiss som jag tror att Allianspartierna kan enas kring. Eller åtminstone ha som utgångspunkt för en diskussion om en uppgörelse kring kärnkraften. En sådan uppgörelse är viktig för att säkra en av svensk industris konkurrensfördelar – säker och billig energi. Om den fördelen försvinner hotas jobb och välfärd. Men en uppgörelse behövs också för att möta växthuseffekten. Vårt allvarligaste miljöhot, som kan ge katastrofala effekter – också i vårt land. Vi behöver satsa på mer av förnybar energi i form av solenergi, vindkraft och småskalig vattenkraft, för miljöns skull. Men om vi fortsätter stänga reaktor efter reaktor så är tyvärr inte alternativet förnybar energi. Utan – för lång tid framåt – kolkraft som spär på växthuseffekten. Vem vill medverka till en sådan utveckling?

Allians för Sverige har, våra olikheter till trots, en gemensam vision om ett Sverige där enskilda och familjer har mer att säga till om. Där entreprenörer uppmuntras. Där det lönar sig bättre att arbeta och där rättsamhället har återupprättas. Vi vill se ett Sverige med en utvecklad välfärd där alla som behöver vård eller omsorg kan vara trygga att den finns. Ett Sverige där hela landet lever och där kvinnor och män har samma möjligheter. Ett Sverige som tar sitt globala ansvar.

Mycket är bra i vårt vackra land. Men mycket kan också förbättras. Mitt mål är ett samhälle där ingen hålls tillbaka, och ingen lämnas efter. Jag nöjer mig inte förrän vi är där. Och dit är det ännu långt. Vi måste fundera på vilken etik det är som vi låter styra samhällslivet. Låter vi egoism och girighet breda ut sig? Eller främjar vi solidaritet och omtanke? Ett mått på detta är hur vi behandlar de sämst ställda i världen. Jag är glad för den uppmärksamhet som nu riktas mot de fattigas situation, till exempel genom gårdagens stora globala musikgala Live Eight. Bland de artister som ville få världens ledare att se fattigdomen finns mina favoriter Pink Floyd, som hade återförenats för första gången på 20 år. Jag önskar att uppmärksamheten följs av handling från den rika världen. Kampen mot fattigdomen måste föras med en helt annan kraft än idag.

Ett annat mått på vilka värden som råder i samhället är i vilken grad vi ställer upp för människorna i vår närhet. Tyvärr verkar det som vi gör det allt mer sällan i vår individualiserade tid. Det är en farlig utveckling. Vi har hört hur människor misshandlats och människor bara passerat eller passivt tittat på. Det framstår som ett moraliskt oacceptabelt handlande att inte ingripa, kalla på hjälp eller att slå larm när en medmänniska misshandlas eller våldtas. Eller när någon håller på att drunkna eller förblöda efter en olycka. Därför menar jag att vi behöver en civilkuragelag, som på juristspråk skulle kunna kallas ”underlåtenhet att ingripa”. Länder som Frankrike, Norge och Finland har en sådan lagstiftning. Låt oss titta på dem när vi diskuterar hur en sådan lag kan utformas. Jag säger inte att någon skall behöva utsätta sig för livsfara för att hjälpa en människa i en nödsituation. Men var och en ska göra det som man utifrån situationen och sin egen förmåga kan göra. Man ska kunna dömas om man är passiv. Det viktigaste är dock inte vilken påföljd det blir, utan signalen som en sådan lag skulle ge: Det är oacceptabelt att vara passiv inför en medmänniska i nöd.

För att främja goda värden som solidaritet och omtanke måste vi också främja familjen. För det är en av få platser där vi får vara oss själva, får kärlek, trygghet och respekt. Där gränser kan sättas och normer förmedlas. Där vi alltid är välkomna. Där vi lär oss att ta ansvar för varandra. Där behöver vi tid. Tid som inte politiker har styrt och ställt med, utan tid som är vår egen. Tid för varandra. Tid för det som är viktigt. Och därför behöver vi en ny familjepolitik. Den vänsterkartell som för tillfället har makten vill gärna regera och reglera vid familjernas köksbord. Men landet klarar de inte av att regera. Bara de senaste veckorna har det varit råkurr mest varje dag. Man smäller i dörrar och gör upp

under bordet. Miljöpartiet hoppar av en uppgörelse om skollagen. Om högskolan kan man inte heller nå enighet. Man hotar varandra inför höstens budget. Stödhjulspartierna vägrade också pumpa in pengar i det obemannade stridsflygplan som regeringen ville börja snickra på. Kanske Göran Persson egentligen ännu hellre ville ha ett obemannat regeringsplan. Som liksom på autopilot kunde sköta statsministerns arbetsuppgifter.

För det är ju så det känns ibland. Att Göran Persson inte är intresserad av statsministerjobbet längre. Och är han inte intresserad av sitt eget jobb – hur skulle han då kunna vara intresserad av ditt? Det är nästan så att man längtar tillbaka till när Bosse Ringholm flög regeringsplanet mellan fotbolls-EM och LO-kongressen. Säg vad man vill, men regeringsplanet var i alla fall bemannat. Ja, på vänsterfronten intet nytt. Där gräver man skyttegravar och skjuter varandra i ryggen när tillfälle ges. Den kanonad som brukar komma från socialdemokraterna om ”borgerlig splittring” har upphört. För risken är förstås att man själva träffas mångdubbelt hårt av rikoschetter och rekyls från sådana angrepp. Det är ett märkligt politiskt slagfält vi ser. I vänstern, där minerar man den egengrävda skyttegravan och försöker bestämma sig för om man ska sikta till vänster eller extremvänster. Sedan skarpladdar man pistolerna med teser från en museimässig marxism, och siktar mot – varandra. De som inte gillar Ohly stämplar ut. Och de som gillar Ohly lämnar in. Kvar blir – Ohly. Ensam med sin kommunism och vetandes varken ut – eller in. Och i miljöpartiet där överger gamla och nya språkrör partiet. Kvar blir bråkrör och provrör i det gröna åsiktslaboratoriet. Och när kritiken mot partiet poppar upp likt maskrosor i asfalt, då är det inte ledningen som sitter löst, utan medlemmarna. Peter Eriksson, språkrör, skriver i ett, numera öppet internt brev, att miljöpartiet ”förlorar på att människor själva kan se kongressen, hur vi ser ut, vad vi säger och hur vi betar oss.”

Men det är tydligen inte bara miljöpartiets medlemmar det är fel på, utan också miljöpartiets politik. I alla fall enligt språkröret. Så här beskriver Peter Eriksson partiets kongress: ”Om det är så att vi upplevts som stolliga och verklighetsfrämmande efter kongressen så är risken stor att det sätter sig och blir värre.”

Ja, risken finns Peter Eriksson. Inte minst kravet att avskaffa räntan tror jag kan sätta sig. Att ingen ska kunna låna till hus eller bostadsrätt. Att ingen kan få ränta på sina sparpengar. Då har vi så alltså Peter Eriksson, som inte tycker om

sina medlemmar. Lars Ohly, vars medlemmar inte tycker om honom. Och så Göran Persson. Han .. ja, honom tycker i alla fall Per Nuder om.

Men det finns bra saker i Peter Erikssons brev. Han skriver att ”han har svårt för att ljuga”. Det känns skönt. För det där med lögn och sanning verkar de annars ha svårt för inom vänsterkartellen. Lars Ohly anklagade nyligen Göran Persson för att ljuga om ett i raden av ultimatum som Ohly ställt. Till Ekot sa Ohly så här om Sveriges statsminister: ”Det sista han sa var att han skulle ljuga för medierna.” Men Göran Persson säger sig inte ha hört Ohlys ultimatum. Kanske i ett av sina försök till osynliggörande härskarteknik? Men Peter Eriksson han har svårt för att ljuga. Och han säger att Lars Ohly mumlade. Ohly kanske hade svårt att tala ur Leninskägget. Nog är det uppseendeväckande när ledaren för ett av regeringens stödpartier anklagar statsministern för lögn! Men det är nästan ännu allvarigare att Sverige styrs av en koalition som ägnar sin kraft åt att skapa brister i förtroende och tillit. All kraft borde förstås inriktas på att motverka brister – inom vården och på arbetsmarknaden. Nu var jag inte riktigt schysst. Ibland lyckas de kraftsamla gemensamt. Till exempel när det gäller att stoppa jobbvänliga förslag. Nya initiativ som ger jobb och bättre vård inom den gemensamt finansierade sjukvården ska hindras genom en stopplag. Och när konjunkturinstitutet – som inte precis är kända för att springa oppositionens ärenden – säger att förslaget om avdrag för hushållstjänster kan ge tusentals nya jobb, så säger vänsterkartellen också nej. Som om vi hade full sysselsättning i Sverige och inte en dryg miljon människor i arbetsför ålder utanför den reguljära arbetsmarkanden. Vad vi behöver är inte stopplagar, utan startlagar för företagande! På område efter område måste vi göra det enklare att driva företag. För jobben. Och för att få resurser till en värdig vård för våra äldre och en bra start i livet för våra barn. En annan huvuduppgift för en regering är att få en fungerande skola för det uppväxande släktet.

För det är tufft idag för våra unga. Vi måste som vuxna, som föräldrar, som politiker, som medmänniskor, som lärare och som skolledare ta vårt ansvar. Och då krävs civillkourage och integritet att göra det som är rätt, även när det kostar på. Alla vuxna som är här har säkert någon erfarenhet av mobbning, av utseendefixering, av kamrater som farit illa av droger. Men jag skulle vilja påstå att det är en annan tid idag. Att trycket att vara någon annan är mycket större idag. ”Mathildas vän orkade inte leva längre.” Det var DNrubriken på en artikel om en ung tjej, 13 år, som pressades att göra saker hon inte ville. För att bli accepterad. Men hon klarade inte att leva så, utan valde att lämna jordelivet. 13

år. Det fanns inte plats för henne, tyckte hon. Vi ser många tecken på att pressen på unga ökar. De unga tjejernas alkoholkonsumtion är den alkoholkonsumtion som ökar snabbast i samhället. Köerna till Barn- och Ungdomspsykiatri växer. Sexualiseringen och objektifieringen tilltar. Kläderna blir en av de koder som ska stämpla ut vissa som annorlunda och inte tillhörande. Denna klädmärkeshets drar skarpa skiljelinjer och slår hårt, inte minst mot barn från fattiga familjer. Vi måste bryta denna utveckling. Vi behöver förena alla goda krafterna för att skapa ett mjukare samhälle. Föräldrar, skolor, föreningar och ideella organisationer – alla kan vi hjälpas åt att ingjuta självkänsla i våra unga och skapa motbilder. Men jag tror tyvärr också att det är dags att på allvar diskutera gemensamma kläder i många skolor. Jag är egentligen motståndare till att styra elevernas klädsel. Jag gillar idén om att var och en, också i sitt klädval, ska få uttrycka sig. Och det är lätt att man ser den gamla tidens skoluniformer framför sig. Jag längtar inte tillbaka till den tiden. Men jag tror ändå att fler skolor skulle våga pröva gemensam skolklädsel. Inte som någon patentlösning på alla problem med mobbning, klädhets och bristande arbetsro. Men i kombination med andra åtgärder. För att bryta den utveckling som pågår. Kanske kan gemensam klädsel något minska den sjuka, och dyra, märkeshetsen? Kanske få bort lite av uppdelningen i ”vi och dom”? Kanske att någon enda på detta sätt kan undkomma mobbningens tyranni? Situationen ser olika ut i Sverige. Det måste därför vara upp till varje skola att bestämma. Oavsett fristående eller kommunal. Men jag vill uppmana skolor som ser den utveckling som jag ser, att pröva. Och därför kräver jag skolledare i lag ska ges tydlig rätt att – i samråd med lärare, föräldrar och elever – införa gemensam klädsel i skolan. En sådan tydlighet saknas idag.

Gemensam klädsel är som sagt ingen patentmedicin för att lösa problemen i skolan. Men det skulle kunna vara ett av skolledarnas verktyg för att skapa trivsel i skolan. För det är uppenbart att vi måste ge skolledare och lärare tydliga befogenheter och möjligheter att skapa arbetsro. För om inte arbetsron och respekten för varandra finns i klassrummen, ja då kan vi diskutera kunskapssökande och pedagogiska modeller i oändlighet. Då spelar det ingen roll! Och brist på arbetsro drabbar särskilt de elever som inte kan få hjälp hemma. Bråk, skolk och konflikter är idag vardagsmat i svenska klassrum. Enligt en färsk undersökning ägnar 43 procent av lärarna en stor del av lektionstiden åt att skapa arbetsro. Och 60 procent av lärarna har varit i situationer där de inte vetat vilka befogenheter de haft! Det har faktiskt visat sig att många lärare varit osäkra på om de får gå emellan när två elever bråkar. Det duger inte. Det ska inte

vara räddla att göra fel som styr, utan viljan, befogenheten och uppbackningen att göra rätt.

Skolpersonal måste få tydliga befogenheter att gripa in mot mobbare och elever som stör ordningen. Och som förstör skolgång och livsmöjligheter för sig själva och sina klasskamrater. Och lärarna måste få stöd av skolledarna, som just ska vara ledare. Inte enbart administratörer! 5 Det behövs många åtgärder för att komma få arbetsro i skolan. Det kanske viktigaste är att främja respekten för kamrater och lärare. Samtal om etik – hur vi ska bete oss mot varandra – ska därför ingå som en naturlig del av skolarbetet. Utbildning i konflikthantering och arbete mot mobbning ska vara obligatoriskt i lärarutbildningen. Den som kränker eller våldför sig på sina kamrater och lärare måste få tydliga besked om att det är oacceptabelt. För det krävs möjlighet att tillgripa sanktioner. Att städa upp efter sig, laga en punktering man orsakat eller att under en dag lämna ifrån sig en någon pryl som missbrukats under lektionstid. Är inte detta självklart? Jo, det borde vara det – men det är just sådant som klandrats av (s)-märkta politiker och som fått tummen ned av skolmyndigheterna. Kommunikationen mellan hem och skola måste också göras tydligare. Det borde upprättas ansvarskontrakt mellan hem och skola, anpassade efter varje elev. Kontraktet preciserar elevens, föräldrarnas och lärarens ansvar. För att förtydliga vikten av ett bra uppträdande ska också ett skriftligt omdöme om elevens uppförande finnas med i betyget. Även skolk och olovlig frånvaro ska uppges i betyget. Det har Socialdemokraterna förbjudit när flera skolor velat pröva. Trots att skolket är på väg att bli ett av skolans största ordningsproblem. Vi behöver fler vuxna i skolan, såväl lärare, elevvårdspersonal som ideellt engagerade, till exempel en klassmorfar. Att en vuxen finns i närheten är det bästa förebyggande arbetet mot mobbning och kränkningar. Och när ordningen är återställd måste kunskapen åter stå i fokus för skolan.

Det känns nästan lite larvigt att behöva säga det. Men det behöver sägas.

Så här lät målen för matematikundervisningen i Gävle lokala skolplan för de första åren på 2000-talen: Det första målet: Eleverna ska utveckla sin förmåga att prata matematik. Ja, det är säkert jättebra. Men kanske hade man förväntat sig att målet skulle vara att man skulle kunna räkna matematik.

Det andra målet: eleverna ska bli bättre på att se matematikens möjligheter för att lösa problem i andra ämnen än matematik. Det är ju helt okej. Men det vore

bra om man också hade som mål att lösa problem i själva matematikämnet. Och så det tredje och sista målet: Skolorna ska uppmuntras att arbeta med matematik utifrån ett genusperspektiv. Det påminner om en lista jag läste över de fem mest politiskt korrekta skälen att inte lämna in deklARATIONEN tid. På plats två kom ursäkten ”patriarkala strukturer snodde min miniräknare”. Man kan skoja om det, men det är klart att standarden på utbildningen hänger intimt samman med hur Sverige lyckas i framtiden. Och sjunker utbildningskvaliteten är det de resurssvaga som drabbas. De som inte kan köpa sig en utbildning utomlands eller som saknar föräldrar som kan kompensera för bristande arbetsro eller låg kunskapsnivå. Ett av de främsta målen för en ny regeringspolitik måste vara en skola som ger kunskap. Där respekt och arbetsro råder.

På tal om att prata matematik är det många som räknat på effekterna för hushållets ekonomi av de ständigt stigande bensinpriserna. Vi kan inte göra något åt världsmarknadspriset på oljeprodukter. Men prisökningen behöver inte ske i den takt som vi nu upplever. Av ett pris vid pumpen på 11.50 kronor litern är omkring 7,50 skatt.

Men ovanpå oljepriset och energiskatterna tar vi också ut moms – moms på skatten! Som ökar med ökade världsmarknadspriser. Det är detta som gör att stora pengar – som staten inte har räknat med – nu rullar in till oljeshejken i Rosenbad – Per Nuder. Detta är inte rimligt! Finansministern måste agera för att sänka bensinpriset och dämpa prisuppgången! Ett alternativ är att sätta ett tak för statens inkomster från bensinen. Det ökade priset på bensin – och de skadliga utsläppen från fossila bränslen – visar hur angeläget det är att satsa på alternativa drivmedel. Och att ställa tuffare krav på biltillverkarna vad gäller bränslen. Men att ta fram alternativ och pressa biltillverkarna hjälper ju inte de högt beskattade låginkomsttagare som inte behöver sin bil nu. De som inte har något alternativ när de ska åka lång väg till jobbet eller skjutsa ungarna till träningen.

Ytterligare ett exempel på matematik i praktiken upplevde många av oss när vi läste skatteverkets nya taxeringsvärdestabeller. Nästan som att studera resultaten efter en full omgång i superettan. Men när det gäller taxeringsvärdena går en förlust inte att ta igen i nästa omgång. För gotlänningar steg taxeringsvärdena på husen med i snitt 41 procent. 41 procent! Fastighetsskatten är en märklig skatt. Den tas ut på något som man inte har några inkomster från. Om man köper

10,000 brödrostar så blir det ingen skatt på dem om de ligger i garaget. Inte förrän man säljer dem – om man gör en vinst. Men då har man ju pengar i näven som man kan betala med. Men jag antar att era hus inte är utrustade med bankomater. Husen ger inga pengar i näven, men ändå ska skatten betalas som om. Denna bostadsskatt är bara en av de saker som förvandlar folkhemmet till ett dårhus. Ibland sägs det att fastighetsskatten inte drabbar någon fattig. Att det är en skatt på Djursholm och Lidingö. Bland de som fått störst ökning i år är Botkyrka, Huddinge, Salem, Eslöv. Kanske inte sinnebilderna för överklassghetton. Det finns undersökningar som visar att 16 % av Sveriges befolkning får gå från gård och grund, om deras boendekostnad ökar med 1000 kronor. Jag vill att folk ska kunna sitta på verandan och planera för barn eller för en renovering av köket, istället för att fundera på om man har råd att bo kvar. Därför vill Kristdemokraterna i ett slag avskaffa fastighetsskatten. Inga utfasningar eller mål i fjärran. Bort. Från dag 1! Istället vill vi ge kommunerna möjlighet att införa en kommunal fastighetsavgift baserad på kommunens självkostnad. Lika för alla i kommunen men på max 2,800 kronor per år. Och att man betalar lite mer skatt när man säljer huset. När man har pengarna i näven. På tal om pengar i näven. Det var så han skrev, Göran Persson, i sin bok ”Den som är satt i skuld är inte fri”: ”Handla aldrig förrän du har pengar i näven, brukade mamma Karin säga”. Men det är det Persson gör. Inför valet skuldsätter han varje svensk för att kunna ställa ut nya löften som gör att han kan klamra sig fast vid makten ytterligare en tid.

Jag borde kanske inte tynga er med detta en kväll som denna. Men ni kan ju vara vaksamma. Denna vecka och under året som kommer. Lyssna på partierna. Vilket regeringsalternativ verkar mest trovärdigt? Vilka har visionerna och viljan? Vad vill partierna lyfta fram som särskilt viktigt? Jag har pekat på familjens betydelse. Talat om att dåliga villkor för företagen är dåliga villkor för välfärden. Jag har försökt visa hur vi ska få en skola med respekt och arbetsro. Och jag har talat om att vi behöver främja den goda etiken i samhället: att behandla andra som vi själva vill bli behandlade.

Tack för att ni lyssnade.

Taggar

2000-tal, 2005, Almedalen, Kristdemokraterna, Man, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/goran-hagglund-almedalstal-2005>